

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА**

Комисија за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу студија

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА**

ПРЕДМЕТ: Извјештај о оцјени завршног рада кандидаткиње Селме Топић

Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци је на 140. сједници одржаној 16. фебруара 2022. године донијело Одлуку број: 08/3.151-13/22 о именовану ментора и Комисије за оцјену и одбрану завршног рада под називом: „**Проблеми заштите људских права миграната у Босни и Херцеговини у контексту мигрантске кризе на подручју Унско-санског кантона**“ у саставу:

1. **Проф. др Невенко Врањеш**, ванредни професор, ужа научна област Политички систем, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник;
2. **Проф. др Матеј Савић**, ванредни професор, ужа научна област Међународно право, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој луци, члан-ментор;
3. **Доц. др Драшко Гајић**, доцент, ужа научна област Социјална политика, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан.

Након проведених свих неопходних процедура, те извршеног увида у текст завршног рада кандидаткиње Селме Топић и његове анализе Комисија подноси Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци следећи:

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени завршног рада на другом циклусу студија под називом:
„Проблеми заштите људских права миграната у Босни и Херцеговини у контексту мигрантске кризе на подручју Унско-санског кантона“

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Селма Топић рођена је у Цазину 27.09.1994. године. Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Бихаћу. Други циклус студија уписала је на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци. Живи и ради у Цазину. Активно говори енглески језик и користи се њемачким језиком.

УВОДНИ ДИО ОЦЕНЕ ЗАВРШНОГ РАДА

Завршни рад под називом: „Проблеми заштите људских права миграната у Босни и Херцеговини у контексту мигрантске кризе на подручју Унско-санског кантона“ текстуално је написан на 79 страница, при чему обухвата укупно 83 странице компјутерски сложеног текста заједно са садржајем, библиографијом, кратком биографијом и неопходним изјавама. Рад је подијељен у десет поглавља уз библиографију, биографију кандидата и изјаве као посебне секције рада. Поштујући правила израде научног рада, а у складу са свим методолошким пропозицијама кандидаткиња је на коректан начин обрадила све неопходне теме које чине структуру овог завршног рада, при чему се ухватила у коштац са релевантним питањима у погледу заштите људских права миграната у БиХ у контексту мигрантске кризе на подручју Унско-санског кантона.

У **Уводним поглављима** рада кандидаткиња Селма Топић детаљно утврђује методолошки оквир, као и терминолошко-теоријски оквир рада. Такође, кандидаткиња прецизно одређује појам миграната у смислу међународног права, као и претходни појам људских права.

У **четвртном поглављу** рада кандидаткиња се бави међународним правом људских права, обрађујући универзалне и регионалне документе који регулишу ову област међународног права. У овом поглављу кандидаткиња анализира Универзалну декларацију о правима човјека, Међународни пакт о грађанским и политичким правима, Међународни пакт о економским и социјалним и културним правима и Европску конвенцију о заштити људских права основних и слобода. Такође, у овом поглављу је посебно обрађена Европска социјална повеља.

Унутар **петог поглавља** под насловом **Нормативни оквир за заштиту људских права у БиХ** кандидаткиња Селма Топић анализира и детаљно нам приказује нормативни оквир за заштиту људских права у Уставу БиХ, Уставу ФБиХ и Уставу Републике Српске. Такође, у истом поглављу кандидаткиња посебну пажњу посвећује законској регулативи на нивоу БиХ, са детаљном анализом законске регулативе Републике Српске и ФБиХ, као и Дистрикта Брчко.

У **шестом и седмом поглављу** кандидаткиња анализира положај миграната у Босни и Херцеговини и утицаје мигрантске кризе на стање у БиХ и стање у Европској унији. Посебан осврт је направљен на проблеме смјештаја, здравствене заштите, пружања услуга социјалног рада, односно функционисање центара за социјални рад на подручју Унско-санског кантона. Надаље, анализиран је проблем слободе кретања, криминала, кријумчарења итд.

У **осмом поглављу** кандидаткиња Селма Топић разматра проблеме остварења људских права у систему социјалне заштите. Посебан нагласак у овом поглављу је стављен на изазове у функционисању система социјалне заштите у контексту мигранске кризе, остваривање етике социјалног рада у раду са мигрантима, као и питања дискриминације и кршења права миграната.

У деветом поглављу кандидаткиња Селма Топић расправља о централној теми рада, сублимирајући све претходно наведено, а у смислу **проблема заштите људских права миграната у Босни и Херцеговини у контексту мигрантске кризе на подручју Унско-санског кантона**. На првом мјесту, кандидаткиња се бави проблемом надлежности БиХ, као и проблемом надлежности на нивоу ФБиХ, те недостацима који су присутни на релацији Унско-сански кантон – ФБиХ. Такође, у овом поглављу је посебно анализирана ситуација на релацији БиХ-ЕУ.

Завршно, **десето поглавље** садржи закључке у којима је кандидаткиња Селма Топић сублимирала претходни садржај рада, обухвативши све значајне појединости, при чему је понудила и конкретне закључке и препоруке у вези са темом рада.

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Предмет истраживања односи се на анализу међународних, регионалних и домаћих прописа везаних за људска права и проблем заштите људских права миграната, који је тренутно јако актуалан на подручју Босне и Херцеговине. Најважнији документ за заштиту људских права је Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода. Потребно је напоменути да су најважнија људска права које гарантује Конвенција право на живот; право на особну сигурност; право на слободу; право на уточиште или азил у другим земљама; право на слободу мишљења и изражавања; прво на слободу окупљања и удруживања... Људска права и грађанске слободе означавају скуп основних права појединца (личних, политичких, цивилних, економских, социјалних, културних и права треће генерације) која људи посебно не стичу већ их посједују на основу самог свог постојања као људског бића. Људска права у правној доктрини и законодавству (домаћем и међународном) дијеле се још и на индивидуална и колективна људска права – у укупној друштвеној функцији права човјек као појединац његов је основни субјект, али још чешће индивидуално право појединца је лимитирано реалним стањем тог права у друштвеном колективитету којем он припада.

Приступ усмјерен ка људским правима обухвата побољшање и унапређење економског и социјалног развоја, повећање запошљавања, повећање социјалне сигурности, унапређење образовање и здравства (Шадић, 2014). Социјална права су од великог значаја и без њихове гаранције и остваривања велики број појединца и породица потпуно је онемогућен у функционисању. Ту спадају: здравство, образовање, запошљавање, становање, социјална заштита...

У посљедњих неколико година БиХ је свједочила драматичном порасту броја миграната и избјеглица који улазе у земљу. Док је 2018. регистровано 23,902 особа, већ у 2019. години овај број се повећао на 29,302 (Министарство безбједности, 2018.). Усљед утицаја пандемије Корона вируса, број особа у 2020. години се знатно смањио. Поред тога се претпоставља да постоји значајан број особа које нису дио званичних статистика. Без обзира на огроман број миграната, једва да постоје званични кампови или институције које се баве овим питањем. Сматра се да су људска права миграната у БиХ у великој мјери угрожена. Иако основни стандарди заштите људских права морају бити укључени у стратегије и политике заштите избјеглица и миграната.

Проблематика заштите људских права јавља се првенствено код власти. Досадашња искуства показују да их власт више крши него што их осигурава и проводи заштиту. Главни налази и процјене ОЕБС Мисије из 2018. године вриједи и данас. Односи се на недостатак учинковите координације и комуникације између одговорних институција, недостатне капацитете релевантних државних тијела и недостатак јасних смјерница, стандардних оперативних процедура и механизма упућивања. Због тога се сматра да постоји оштра потреба за побољшаном координацијом на највишој разини, укључујући све релевантне судионике и владине и невладине.

Анализом извјештаја о стању људских права на подручју БиХ, те односом броја поднесених захтјева за азилом и проблемима које грађани ЕУ наводе као кључне жели се доказати претпоставка да значајнији приљев миграната и повећање броја захтјева за азилом имају утицај на препознавање миграције као кључног проблема код грађана. Претпоставка је да нефункционисање система азила можемо довести у везу с перцепцијом миграција као кључног проблема.

Временско димензионирање: Истраживање се односи на период од почетка Мигрантске кризе у БиХ 2018. године до данас. Просторно димензионирање: Простор на којем се одвијало истраживање је простор БиХ, са највећим освртом на Унско-сански кантон, али мора се узети у обзир да се сва људска права односе на међународни просторни ниво.

МЕТОД РАДА

Истраживање је претежно теоријског карактера. Теоријско-методолошки правци истраживања: Хипотетичко-дедуктивна метода, метода дескрипције и класификације, историјска метода, метода анализе садржаја, метода компилације и статистичка метода.

ХИПОТЕТИЧКО-ДЕДУКТИВНА – једна од најсложенијих и најпродуктивнијих метода која је кориштена ради оправдавања хипотеза и хипотетичких ставова како би се засновао критички став о датој теми

МЕТОДА ДЕСКРИПЦИЈЕ И КЛАСИФИКАЦИЈЕ – ове методе су кориштене у почетној фази писања истраживачког рада ради појашњавања чињеница, токова и емпиријских потврђивања. Ово је битно код дефинирања миграција, указивања на разлике између миграната и

избеглица, али и објашњавања Међународних конвенција и заштите људских права уопћено и у контексту миграција

ИСТОРИЈСКА МЕТОДА - у току рада направљен је осврт на историјски развој међународног права људских права, као и процес израде и ступања на снагу докумената за заштиту људских права

МЕТОДА АНАЛИЗЕ – представља основну методу која је кориштена у току истраживања с циљем прикупљања, дефинирања, откривања и анализирања пронађених података. За овај рад било је јако важно анализирати људска права миграната у БиХ ради проналажења научне истине.

МЕТОДА КОМПИЛАЦИЈЕ – Мигрантска криза је јако актуелна и популарна у БиХ због тога се кандидаткиња у раду позивала на већ постојећа открића, запажања, ставове и донесене закључке.

СТАТИСТИЧКА МЕТОДА – употребљена у смислу кориштења најновијих извора статистичких података и образложења која су спроведена од стране Међународних организација на терену.

РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС

Научни допринос истраживања кандидаткиње огледа се у чињеници да миграције постају све више заступљене у времену у коме живимо. Мигрантска криза која је задесила БиХ, али и цијелу Европу је јако актуалан проблем којег сусрећемо. С обзиром да је ријеч о релативно младом проблему, јако је мали број истраживања обављен на ову тему. Важно је пратити овај процес и указати јавности на одређене проблеме који постоје, а могуће их је ријешити. Проблематика људских права није једноставна и потребна је стална едукација како би се она могла примјењивати у пракси. Ове чињенице су показале оправдан разлог за приступање изради мастер рада на тему везану за миграције и људска права.

Јеш један аспект у којем овај рад даје научни и друштвени допринос чињеница да на једном мјесту обухвата и анализира велики број међународних докумената које уређују област људских права, са посебним нагласком на Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода, при чему је на квалитетан начин анализирана заштита људских права у контексту мигрантске кризе у БиХ и чињенично стање у пракси.

Друштвени циљ односи се на то да је феномен миграција свеприсутан дио данашњице у БиХ те он сам по себи имплицира друштвену промјену. Циљ је био истражити због чега и како је дошло до мигрантске кризе у БиХ, односно кризне ситуације на подручју Унско-санског кантона.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Комисија сматра да је кандидаткиња Селма Топић извршила истраживање у складу са пријављеном темом и да њен рад садржи све елементе квалитетног завршног рада на студијама другог циклуса.

Комисија сматра да је тема логички досљедно и методолошки коректно обрађена, да су истраживања и налази доведени у везу са хипотетичким оквиром, те да сазнања и анализе у раду могу да користе будућим истраживањима из ове области.

Кандидаткиња Селма Топић испуњава све законске услове за одбрану завршног рада на другом циклусу студија и Комисија Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци предлаже да кандидаткињи Селми Топић одобри јавну одбрану завршног рада под називом „Проблеми заштите људских права миграната у Босни и Херцеговини у контексту мигрантске кризе на подручју Унско-санског кантона“

КОМИСИЈА:

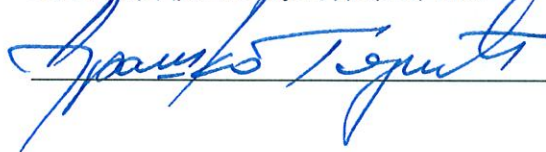
1. Проф. др Невенко Врањеш, ванредни професор, предсједник

2. Проф. др Матеј Савић, ванредни професор, ментор

3. Доц. др Драшко Гајић, доцент, члан

Бања Лука, 09. јуни 2022. године

Број:08/1.539/22

Датум: 02.06.2022.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

У В Ј Е Р Е Њ Е

Овим се потврђује да је мастер рад кандидаткиње **Селме Топић** под називом „Проблем заштите људских права миграната у Босни и Херцеговини у контексту мигрантске кризе на подручју Унско-санског кантона“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 31.05.2022. године.

Шеф библиотеке

Јанина Лујковић

Декан за научноистраживачки рад

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А